

«Саңа «уһаарыллан» тахсыбыт артыыстар сабаалааһыннара чабылхай!»

АГИКИ-га артыыс идэтин быйыл уон икки оҕо ылла. Кинилэр судаарыстыбыннай эксээмэннэрин ситиһиилээхтик туттаран, олох киэн эйгэтигэр үктэннилэр. Тыйаатыр аныгыска сезонугар икки оҕо — А.С. Пушкин аатынан Нуучча драматическай тыйаатырыгар уонна уон оҕо Олонхо тыйаатырыгар үлэли бараллара сабааланар. Кинилэр номнуо Саха тыйаатырын сыанатыгар Т.Гофман “Чиччи” испэктээкилгэр оонньообуттара. Куурустан Александр Борисов А.Е. Кулаковскай-Өксөкүлээх Өлөксөй “Ойуун түүл” испэктээкилгэр сүрүн орулу толорбута. Билигин Олонхо тыйаатыра И.Г. Тимофеев-Теплоухов “Куруубай Хааннаах Кулун Куллустуур” олонхотун туруорууга бэлэмнэнэ сылдьаллар. Куурус уус-уран салайааччыта — Андрей Саввич Борисов.

МАУГЛИ (пластическай испэктээкил)

Дьокуускайга пластическай испэктээкил АГИКИ үөрэтэр сыанатыгар аан магнай турда. Бу — артыыс салаатын устудьоннарын Р.Киплинг “Маугли” айымньытынан дьупулуомнарын үлэтэ буолар. Солун испэктээкил идийэтин ааптара, туруорааччы-режиссёр, СӨ култууратын туйгуна, институт преподавателэ — Мария МИХАЙЛОВА

ситиспэт. Дьарыктаммат киһи хамсанарын хонтуруолламат, тирэбэ суох, бабарбытын курдук бычынгарын сатаан салайбат. Дьингэр, быстала суох ритмиканан, пластиканан дьарыктаны артыыска булгуччу наадалаах эт-сиин култууратын иитэн таһаарар. Улуу Станиславскай этэринэн, драма ханнык бабарар актёра акробатиканан дьарыктаныхтаах “Акробатика актёр хаачы-

үчүгэйдик чочуйбута хараха бырабыллар. Артыыстар испэктээкил сабаланыабыттан бүтүөр диэри сыана үрдүттэн түһөр торуостары олус сатабыллаахтык туһаннылар дии санаатым. Ол эрэри быстах этюдтарга сыһа-халты хамсанааччылар да бааллар. Ордук Багира — Жанна Ксенофонтова, Шерхан — Прокопий Данилов, Табаки — Гаврил Менкяров, аба Балу — Альберт Алексеев. Каа-

риллибитэ олус хайбабыллаах. Устудьоннар хомус, айаан, күпсүүр, ону таһынан уос-тиис, илии-атах көмөтүнэн, сылгы туйабынан, ынах муһунан, пластик бытыылканан бэйэлэрэ тыас-уус таһааран бүтүн джунгли эйгэтин үөскэттилэр. Билигин этничекэй матырыйал идэтийбит көрөөччүгэ саамай сыаналаах көстүү буолар. Арасыйыаба олорор ханнык бабарар норуот матырыйаала

муусука туруоруу тиэмэтигэр уонна хореографиятыгар сөп түбэспит дии саныыбын. Ол эрэн бөрөлөр сүүрүүлэригэр муусука ордук үчүгэйдик табыллыбытын элбэх киһи бэлиэти көрбүтэ буолуо. Муусуканан кизэргэтиини 5 куурус устудьуона — Женя Беляев, уотунан кизэргэтиини 3 куурус устудьуоннара Андрей Соловьев уонна Алексей Лукьяненко онгорбуттар. Сыана кизэргэтиин, кестүүмнэри оболор бэйэлэрэ толкуйдаабыттара, испэктээкил уопсай кестүүтүгэр барсар уонна саамай сүрүнгэ — пластикаба сөп түбөһөр!

Түмүк оннугар

Пластическай испэктээкилгэ сүрүн миэстэни тыл оонньуута буолбакка, эт-хаан хамсаныта ылар диэн билэбит. Оттон бу испэктээкил толору пластическай хабааннаах буолбакка, көннөрү пластическай элимиээнээх дии саныыбын. Үнүкүттэн, пластическай этюдтан ордук дьоруойдар кэпсэтиилэрэ элбэх. Онон кэпсэнэр устуоруя санаата, сайдар сюжета өйдөнөр. Ол эрэри айымньыга ааптар Маугли мүччүргэннээх сырыларын ойуулурун кыра оботтон сабаалан бары билэбит. Бөрөлөргө иитиллибит киһи обото үтө майгылаах, күүстээх уонна хорсун санаалаах буола улаатар. Кини өстөөхтөрүн киһилии толкуйнан, өркөн өйүнэн, хорсун санаалаах киһи буолуо.

Имигэс хамсаны умсулжана

Дынг пластической оонньуу артыыстыр маастарыстыбатын, үрдүк таһымнаах хамсаны културуатын баһылаабатах, дыаныһан үлэлээбэтэх киһи хаһан да

аһа уураһын таһынан, сыанаҕа сымсатык уонна түргэнник туттар буоларга үөрэтэр” диир. Испэктээкил пластика өттүнэн табыллыбыт. Биһиги оболорбут дыаныардаахтык ылсан үлэлээбиттэрэ бу испэктээкилгэ тутта көстөр. Туттууларын-хаптыыларын, позаларын, хамсаныыларын режиссёр-туруорааччы

Павел Колесов уонна аһа бөрөлөр пластикаҕа үчүгэй үлэлэрин көрөөччү бэлиэтии көрбүтэ буолуо.

Сахалы тын

Испэктээкил сабаланытыгар тытылла илик айылҕа тыаһаууһа сахалы тынынан бэ-

сэтүүһүнэ өттүнөн иһинки күөһүгэ тахсыта диэххэ сөп.

Барыта бэйэбит

Пластической испэктээкилгэ муусука сүрүн оруолу оонньуур. Көрөөччү испэктээкил былаһын тухары муусуканы өйдөөн истибит буоллабына,

сиэрдээбин дакаастыыр. Айымньы үөрэтэр өрүтэ — ханнык баҕарар иирсээни, сэриини эйэнэн быһаарыахха сөп диэн. Хомойуох иһин, испэктээкилгэ сүрүн дьоруой уобараһа ситэ арыллыбата.

Иванна МАРИНА.

Дьокуускайга бэрэпиэссэр Сонг кэлиэбэ

«СахаСелигер» форум «Инновации и изобретательство» салаата биир саамай биһирэнэр, ыччат сэргээн кыттар хайысхата буолбута. Былырыын бу салааҕа кыттыбыт оболор элбэх граны сүүйбүттэрэ, оттон итиннэ кыайбыт Юрий Михайлов Сингапур куоракка стажировкаланан кэлбитэ. «СахаСелигер» бу салаатыгар омул учуонайдара лиэксийэ аабаллар, санаа үллэстэллэр. Быйыл аан дойдуга киэнник биллэр бизнес-тренер — мистер Сонг — кэлиэхтээх.

Кини — Кэриэйэ национальнай университетын бэрэпиэссэрэ. Сингапур университетыгар өр кэмгэ үлэлээбитэ, «ТонгЯнг» страховой хампаанньаҕа дириэктэрдээбитэ. Сонгу аан дойдуга бизнес-тренер быһытынан киэнник биллэр, үрдүктүк сыаналылар. Ытыктабыллаах учуонай форум «Инновации и изобретательство» салаатыгар инновациялаах бырайыактары инвестициялыр кэмиэрчэскэй тэрилтэ (венчурнай пуонда), манна хайдах кыттарын, күрөстэниигэ туох ирдэбил баарын туһунан кэпсээбэ, баай уопуттун билиһиннэриэбэ. Бастыҥ бырайыактары мистер Сонг бэйэтэ көрүөбэ-истиэбэ, сыаналыаба. Бу салаа салайааччыта Ирина Казанина: «Мистер Сонгу кытта сибээһи олохтоон, оболорбут Собуруу Кэриэйэбэ венчурнай пуондалар күрөстэниилэригэр кыттар суолларын тобулуохпунт», — диир.

«СахаСелигер 2013»
ыччат форумун пресс киинэ.

Олох дьэбэрэтэ

Алампа саха драматургиятыгар бүтүн норуот тын боппуруостарын туруорбута. Оччотообу олорбут кэмин кэлэр көлүнөбэ өйдөтөр-санатар соруктааба. Саҥа көлүнэ инники кэскилэ дьоллоох буоларыгар бигэ эрэллээбэ. Улуу суруйааччы драмаҕа талаана кини дынҥа саха олобун-дьаһабын, майгытын-сигилитин билэригэр, ону уус-ураннык дьүһүйүүгэ, утарыта туруорууга сатаан киллэрэригэр сытар.

«Олох дьэбэрэтэ» — дьахтар тиэмэтин толору арылар айымньы. Былыргы батталлаах үйэбэ кыыс оҕо бэйэтин быраабын, олобун-дьаһабын кыайан көмүскэнэр кыаба суоҕа. Олох дьэбэрэтэ дьахтары оборчо курдук оргууй аҕай тимирдэрин, кэлэр сири кэли үтүгэр, барар сири баҕана үтүгэр кубулутарын — барытын бу драмаҕа көрөбүт.

«Олох дьэбэрэтэ» испэктээкил — АГИКИ 5 кууруһун устудьуоннарын дьулуомнарын үлэтэ. Туруорааччы режиссёр — Арасыйа үтүөлээх, СӨ норуодунай артыыһа, ССРС, Арасыйа уонна СӨ Сударыстыбыннай бириэмийэлэрин лауреата, доцент Ефим Никола-

евич Степанов. Куурус уус-уран салайааччыта — Андрей Саввич Борисов.

Алампа суруйуутун уонна турбут испэктээкили тэнгээн көрүөбүн. Мин санаабар, драмаҕа сүрүн дьоруойдарын устудьуоннар итэбэтиилээхтик, уобарастарыгар киирэн чабылхайдык оонньоотулар. Сыана мала-сала драмаҕа ыйыллар кэмгэ сөп түбэһэр. Муусуката, хос добуһуола, уотунан кизгэтиитэ табыллыбыт, испэктээкил хара сабаланыабыттан туох эрэ алдьархай буолуохтаабын сэрэтэр курдук.

Сыанаҕа оонньоу туһа туспа: хас биирдии артыыска сөптөөх оруолу талбыттар. Устудьуоннар саҥарарыгар, тутта-хапта сылдьалларыттан көрдөххө, уһуйааччылар үлэлэрин таһыма чахчы үрдүгүн бэлиэтиигин. Оонньоуну туруоруу чааһыгар тохтоотоххо, испэктээкил кэмийтэн кэмийэр көрөөччүнү долгутар, сонньутар, үөрдөркөтүтэр, соһутар, арыт күллэрэр да түгэһнэрэ элбэх. Сыанаҕа үөскүүр быһыы-майгы биир этимнээхтик уларыан иһэр. Ким туох, ханна буолара дьэҥкэтик өйдөнөр. Оруоллартан саамай биһири көрбүтүм — Хаалдыт Байбал (Павел Колесов). Кини оруолугар оруобуна

сөп түбэһэр: сыанаҕа тутта-хапта сылдьара, куолаһын олорууга уратыта — барыта таһыччы атыннык көстөр. Павел Колесов оонньоуга ингээн-тохтоон хаалбат, сыана уларыйдаһын аайы тэнгэ уларыан, атын-атын буолан көстөр. Кини уобараһыттан саҕатан саҕаны арыан иһиэххэ сөп. Оттон Баһылай оҕонньор оруолун Альберт Алексеев толороруттан көрдөххө, сыанаҕа оҕонньор илэ бэйэтинэн кэлэн турарын курдук. Артыыс оннук итэбэтиилээхтик, биирдэ да сыһа-халты туттубакка, сыыс тылы саҥарбакка оонньоото. Отчут уол (Семен Алексеев) оонньоутун киһи соччо ылыныа суобун курдук. Алампа айымньытыгар баар хамначчы уолтан чыҥха атын дии санаатым. Эмиэ да киитэрэй, эмиэ да киһи аһынар уола буолан көһүннэ.

Алампа «Олох дьэбэрэтэ» аахпатах да киһи аһаардас бу туруоруунан даһаны суруйааччы олох кырдыгы арыларын, онуоха туох санаалааһын өйдүү сөп диэн түмүккэ кэлиим. Саҥа «уһаарыллан» тахсыбыт артыыстар сабалааһыннара чабылхай эбит диэн үөрэ, сөбө-махтайа көрдүм.

Айтаана АММОСОВА.